

Trenerska baza Krovne organizacije mladih Srbije

1. ŠTA JE TRENEKSKA BAZA.....	2
POTREBA ZA BAZOM	2
POTREBNI RESURSI I ODRŽIVOST	2
DELOKRUG RADA BAZE	3
2. IZBOR I ANGAŽOVANJE TRENERA/KINJA.....	4
3. REDOVAN RAD BAZE	5
NAČIN USAVRŠAVANJA BAZE	5
BAZA ZNANJA	6
NAČIN KOORDINACIJE I KOMUNIKACIJE	7
UPRAVLJANJE ZNANJEM I SMENA GENERACIJA	7
4. OSIGURAVANJE KVALITETA	8
DODATNO NORMIRANJE.....	9
5. USPOSTAVLJANJE BAZE.....	9
IZBOR TRENERA/KINJA PRI USPOSTAVLJANJU BAZE.....	9

1. Šta je trenerska baza

Trenerska baza je struktura koja se sastoji iz skupa trenera/kinja sa ekspertizama, koji dele vrednosti i učestvuju u realizaciji programa KOMS-a. To je alat koji pruža podršku kroz edukaciju koristeći različite metodologije i koji doprinosi održivosti, razvoju i usavršavanju organizacije. Aktivnosti koje realizuje baza mogu biti volonterske ili imati profitni karakter. Treneri/kinje osećaju pripadnost bazi i motivaciju i kroz dogovor kreiraju standarde rada.

Potreba za bazom

1. KOMS kao savez udruženja ima potrebe za bazom kao resursnom i ekspertskom grupom, i alatom koji doprinosi kvalitetnijem ostvarivanju ciljeva definisanih strateškim planom i godišnjim planom rada;
2. Organizacije članice imaju potrebu za ekspertizom i podrškom u razvoju i jačanju svojih kapaciteta u različitim oblastima. Takođe, baza će omogućiti mentorsku i facilitatorsku podršku za realizovanje određenih procesa u organizacionom razvoju članica;
3. Kroz rad baze KOMS će imati priliku da poveća vidljivost, ojača svoj imidž i poziciju, te da se pozicionira kao ključan akter i relevantni partner svim zainteresovanim stranama u oblasti omladinske politike, kao i civilnog društva uopšte;
4. Članovi/ice baze će kroz rad i članstvo imati priliku da razviju svoje lične kompetencije i unaprede profesionalno iskustvo, kao i da podignu standarde svog rada, te dobiju relevantne reference.

Potrebni resursi i održivost

Potrebni su resursi za osiguravanje naknada za trenere/kinje, materijale, troškove sastanaka i putovanja, finansiranje koordinacije (u smislu dela radnog vremena koordinatora/ke), kao i troškove obuke i usavršavanja članova/ica baze.

Baza se može finansirati:

- 1) Programski - uključujući troškove baze u finansije i projekte KOMS-a;
- 2) Kroz namenske projekte za bazu;
- 3) Komercijalno - kroz obavljanje usluga za organizacije, institucije i kompanije gde se osim naknade trenera/kinje, navedenim korisnicima naplaćuje i određeni iznos koji će biti zadržan u budžetu baze.

Održivost baze usko je vezana za održivost KOMS-a i za obim prikupljenih sredstava u oblasti jačanja kapaciteta i obuka. Komercijalne aktivnosti ne smeju biti prioritet rada baze.

Delokrug rada baze

Delokrug rada baze obuhvata interna i eksterna angažovanja. Rad baze za potrebe sprovođenja programa KOMS-a, godišnjeg plana rada i projektnih aktivnosti smatra se **internim angažovanjem**, dok se angažovanje trenera/kinja koje nije predviđeno na pomenuti način, a time ni budžetirano, smatra **eksternim angažovanjem**.

Unutar KOMS-a kao saveza delokrug rada baze biće jačanje kapaciteta organa (Sekretarijat, Upravni i Nadzorni odbor), radnih grupa, tela i saveta, te organizacija članica. Baza će doprinositi jačanju kapaciteta navedenih kroz održavanje treninga, facilitaciju i moderaciju, konsultativne i mentorske usluge, realizaciju istraživanja i izradu politika. Baza obavlja aktivnosti u skladu sa strateškim planom i godišnjim planom rada, kao i na osnovu procenjenih potreba navedenih korisnika usluga baze.

Izvan strukture KOMS-a, baza je na raspolaganju drugim zainteresovanim akterima, što može biti besplatna ili naplaćena usluga.

Dodatna vrednost baze je u pružanju ekspertskih usluga svih vrsta, kao i materijalima koji će se izraditi za potrebe rada baze, a koji će biti u vlasništvu KOMS-a i na raspolaganju svima unutar KOMS-a kao mreže.

KOMS trenerima/kinjama pruža:

1. Plaćene angažmane za vreme mandata, čiji broj zavisi od obima aktivnosti koje se realizuju;
2. Priliku za profesionalnim usavršavanjem;
3. Standardizovane materijale za rad;
4. Pristup bazi znanja sa relevantnim materijalima i informacijama;
5. Umrežavanje sa drugim članovima/icama baze;
6. Reference za dalje usavršavanje i rad.

Od trenera/kinja se očekuje:

1. Savesno i odgovorno obavljanje dodeljenih angažmana u skladu sa propisanim standardima;
2. Volonterski angažman nakon određenog broja plaćenih angažmana, čiji broj zavisi od obima aktivnosti koje se realizuju, a preciznije će biti definisan internim dokumentima baze;

3. Učešće u procesu izrade dokumenata i politika u skladu sa mogućnostima i ekspertizom;
4. Aktivan rad na usavršavanju svojih znanja i veština;
5. Izveštavanje o radu prema propisanim obrascima u roku od dve nedelje od završenog posla;
6. Poštovanje Platforme vrednosti KOMS-a i etičkog kodeksa baze, i ostalih internih dokumenata baze.

2. Izbor i angažovanje trenera/kinja

Treneri/kinje se biraju u bazu na mandat od **dve godine** na javnom konkursu, a broj mandata nije ograničen. U pozivu na konkurs se definišu oblasti ekspertize koje su potrebne u bazi, kriterijumi, očekivanja, kao i prava i obaveze trenera.

Tokom svog mandata treneri/kinje se angažuju za potrebe sprovođenja aktivnosti predviđenih Godišnjim planom rada i usvojenim Programom jačanja kapaciteta, tako što koordinator za svaku pojedinačnu aktivnost uputi poziv članovima/icama baze da se prijave. Taj poziv definiše profil trenera/kinje koji je potreban za predviđenu aktivnost, očekivanja i rok za prijavu.

Ukoliko se nijedan trener/kinja iz baze ne odazove ovom pozivu, angažuju se spoljni saradnici iz šireg kruga koji čine alumniji, bivši članovi baze, organizacije članice, eksperti sa kojim je KOMS ranije sarađivao itd. Taj širi krug definisan je kroz kontakt listu u okviru baze znanja. Poziv upućen ovim potencijalnim saradnicima/ama takođe sadrži uslove i kriterijume koji važe i za trenere/kinje iz baze.

Odabir trenera/kinje za svaku predviđenu aktivnost vrši komisija sačinjena od 3 člana/ice i to:

- 1) Za interno angažovanje komisiju čine koordinator/ka baze, član/ica UO i član/ica Sekretarijata;
- 2) Za eksterno angažovanje komisiju čine koordinator/ka baze, Generalni sekretar/ka i predstavnik/ca naručioca usluge (udruženje, institucija, kompanija i sl.).

U slučaju **sukoba interesa** između člana komisije i učesnika poziva, taj član komisije se izuzima i menja drugim. Sukob interesa može biti izražen kroz članstvo u istoj organizaciji članici, rodbinske i emotivne odnose ili postojeće profesionalne odnose koji ukazuju na mogućnost neobjektivnog ocenjivanja.

Komisija izbor vrši na osnovu postojanja ekspertize potrebne za dati angažman, kvaliteta prijave, kvaliteta prethodno obavljenog posla, potreba angažmana i zahteva naručioca usluge.

Prilikom internog angažovanja, KOMS sa trenerom/kinjom potpisuje ugovor koji precizira prava i obaveze, a ukoliko se radi o eksternom angažovanju ugovor potpisuje i sa naručiocem usluge.

Trener/kinja nije u obavezi da prihvati angažman, ukoliko nije zadovoljan/na ponuđenim uslovima ili iz drugog razloga nije u mogućnosti da ga realizuje. U tom slučaju se proces izbora ponavlja po navedenoj proceduri.

Broj angažmana koji će svaki trener/kinja obaviti tokom mandata zavisiće od obima aktivnosti, i njihove usklađenosti sa kvalifikacijama i ekspertizom članova/ica baze. Odgovornost je komisije i koordinatora da obezbedi jednake šanse svim članovima/icama baze za angažovanje i broj angažmana, fer uslove izbora i osiguranje kvaliteta.

U toku trajanja mandata, trener/kinja angažmane ugovorene preko baze obavlja u skladu sa propisanom metodologijom i standardima. Ukoliko trener/kinja direktno obezbedi angažman, dužan je da isti takođe realizuje u skladu sa metodologijom i standardima baze, i ohrabruje se da u skladu sa mogućnostima uključi i druge trenere - članove/ice baze.

Finansiranje naknada treninga za interno angažovanje vrši se iz sredstava KOMS-a, a za eksterno iz sredstava naručioca usluge, pri čemu KOMS naplaćuje i naknadu koja je neophodna za sufinansiranje rada baze. Naknade trenera/kinja su standardizovane prema tipu i trajanju angažmana, a u skladu sa mogućnostima, KOMS može svojim organizacijama članicama ponuditi povlašćene naknade za eksterni angažman.

3. Redovan rad baze

Bez obzira na broj i učestalost angažmana, koordinator je u komunikaciji sa članovima/icama baze te sprovodi aktivnosti koje se tiču usavršavanja članova/ica i izrade potrebnih materijala za rad. Članovi/ice u skladu sa potrebama i mogućnostima mogu biti pozvani da učestvuju u drugim aktivnostima KOMS-a, i doprinesu u procesima izrade politika i dokumenata, kreiranju programa i aktivnosti, organizacionom razvoju, itd.

Način usavršavanja baze

1. **Uvodni trening** (Induction Training) se održava za nove članove/ice baze, kako bi se upoznali sa standardima rada i unapredili svoja znanja i veštine.

2. **Trening za trenere** (Training for Trainers) odnosi se na članove/ice koji već imaju trenerskog iskustva i organizuje se radi sticanja novih znanja i veštine iz određenih oblasti, a na osnovu procenjene potrebe. Ovo takođe doprinosi harmonizaciji kvaliteta i boljoj standardizaciji u radu. Ovaj oblik treninga je neophodan i u procesu smene generacija u bazi.
3. **Trening za nove trenere** (Training of Trainers) usmeren je na pojedince/ke, koji nemaju trenerskog iskustva, a organizuje se samo u slučaju da među članovima/icama baze ne postoji trener/kinja iz određene oblasti, kao ni interes za treningom iz te oblasti. Ova vrsta treninga podrazumeva novo regrutovanje u bazu, te je potrebno dodatno razraditi ovaj mehanizam.
4. **Inostrani treninzi** su na raspolaganju članovima/icama baze u skladu sa prepoznatim potrebama i kapacitetima KOMS-a, te kada KOMS ima priliku da delegira nekoga za učešće članovi/ice baze imaju prednost.

Baza znanja

Raznovrsni materijali za treninge, kao i online resursi biće prikupljeni tokom rada baze i na raspolaganju članovima/icama. Baza će težiti razvijanju e-learning platforme u skladu sa kapacitetima i resursima. Kroz unapređenje ovih materijala doći će i do usavršavanja rada trenerske baze i održavanja standarda u radu.

Bazu znanja čine priručnici, obrasci i materijali koji mogu da se koriste za usavršavanje trenera i podizanje njihovih znanja i veština, a čiji je cilj da omoguće bolje kreiranje i realizovanje treninga. Osim toga, u bazi znanja se nalaze i svi obrasci i materijali (hand out) za potrebe realizovanja treninga, dizajn, liste učesnika, izveštaja, evaluaciju i slično, koje su treneri u obavezi da koriste.

Deo baze znanja čine kontakti relevantnih eksperata i trenera koji nisu u trenerskoj bazi, a koji mogu biti pozvani da daju svoj doprinos njenom razvoju. Takođe, oni mogu biti pozvani da se prijave za određene angažmane kada niko iz trenerske baze nije u mogućnosti ili nije zainteresovan za određeni angažman.

Sadržaj baze znanja je vlasništvo KOMS-a, njime upravlja koordinator, a unapređuje se i dopunjava aktivnošću svih članova/ica baze trenera i dostupan je svima unutar mreže.

Način koordinacije i komunikacije

Trenerskom bazom upravlja **koordinator/ka**, lice zaposleno u Sekretarijatu, poželjno osoba koja se bavi programom jačanja kapaciteta, i koja je upoznata sa svim drugim programima i okvirima rada KOMS-a. Koordinator/ka trenerske baze ima zadatak da kontinuirano prati potrebe KOMS-a i organizacija članica i da na osnovu njih daje predloge za kreiranje i dopunu programa jačanja kapaciteta pri izradi planskih dokumenata, i da kreira aktivnosti jačanja kapaciteta, usklađujući rad trenerske baze sa njima.

Članovi/ice trenerske baze su preko koordinatora/ke u kontinuiranoj međusobnoj komunikaciji, kao i komunikaciji sa organima i telima KOMS-a. Koordinator/ka obaveštava organe i zainteresovane strane o radu trenerske baze putem email liste.

Na sajtu KOMS-a trenerska baza će biti predstavljena kroz dve osnovne strane:

- 1) Lista trenera i to: slika, ime i prezime, ekspertiza (ukratko, bez navođenja godina staža) i jezici na kojima trener može realizovati obuku. Lista ne sadrži lični kontakt trenera jer se za kontaktiranje baze zainteresovani upućuju na kontakt koordinatora/ke.
- 2) Oblasti iz kojih KOMS pruža ekspertizu i jezici na kojima se trenizi i obuke održavaju.

Linija komunikacije za eksterno angažovanje ide od naručioca usluge ka koordinatoru/ki, koji upućivanjem poziva članovima/icama pokreće proceduru izbora, o čemu finalno odlučuje već opisana komisija.

Upravljanje znanjem i smena generacija

Svi članovi/ice trenerske baze kontinuirano dopunjuju bazu znanja i njihovi izveštaji o radu i materijali se arhiviraju, što je odgovornost koordinatora/ke. Na taj način članovi/ice, nakon isteka svog mandata, ostavljaju trenerskoj bazi materijale, koji se mogu koristiti za informisanje i usavršavanje novih članova/ica.

Osim toga, po izboru novih članova/ica, članovi/ice čiji je mandat još uvek u toku, kao i oni čiji je mandat završen, kroz zajedničke aktivnosti prenose svoje znanje na nove članove/ice. Ovu proceduru je potrebno dodatno definisati.

Po isteku mandata, kontakti članova/ica ostaju u bazi znanja, za potrebe dodatnog angažovanja u skladu sa procedurama.

Ukoliko član/ica napusti bazu pre isteka svog mandata, moguće je upražnjeno mesto popuniti odmah ili naknadno, putem javnog konkursa, a u skladu sa potrebama koje procenjuje koordinator/ka, uz saglasnost drugih organa KOMS-a.

4. Osiguravanje kvaliteta

Po formiranju trenerske baze, koordinator/ka i članovi/ice će definisati **minimum standarda** koje je potrebno poštovati u oblasti metodologije i sadržaja, kao i okvire sadržaja za predviđene treninge.

Za sve aktivnosti planiranja, izveštavanja, evaluacije i sl, postoje **propisane forme**, koje je trener/kinja u obavezi da koristi i u zadatim rokovima dostavi koordinatoru/ki. Evaluaciju rada trenera/kinje vršiće učesnici treninga. U slučaju nepoštovanja formi ili rokova, ili kršenja Platforme vrednosti KOMSa ili etičkog kodeksa baze, KOMS može sankcionisati trenere/kinje neisplaćivanjem naknade ili drugih troškova.

Trener/kinja je dužan da dostavi koordinatoru/ki **plan treninga** najmanje sedam dana pre održavanja treninga radi usklađivanja istog sa drugim karakteristikama planirane aktivnosti i propisanim standardima.

Izveštaj o održanim aktivnostima treneri/kinje su dužne da dostave koordinatoru/ki u roku od dve nedelje od završetka aktivnosti. Ostali rokovi biće propisani zajedničkim dogovorom koordinator/ke i članova/ica trenerske baze nakon njenog formiranja.

U slučaju nezadovoljstva radom trenera/kinje u bilo kojoj od gore pomenutih oblasti, koordinator/ka skreće pažnju na potrebu usavršavanja i to uzima u obzir prilikom planiranja usavršavanja trenerske baze. U slučaju kontinuiranog lošeg rada i odbijanja usavršavanja i unapređenja kvaliteta rada, član/ica baze može biti **sankcionisan/a** pri dodeljivanju angažmana ili isključen/a iz trenerske baze, u skladu sa propisanim standardima rada. Odluku o tome donosi koordinator/ka, zajedno sa drugim organima KOMS-a.

Dodatno normiranje

Po formiranju trenerske baze koordinator/ka i članovi/ice će definisati **pravilnik o radu, standarde rada i etički kodeks**. Kroz ta dokumenta dodatno će se precizirati prava i obaveze KOMS-a i članova/ica trenerske baze. Na taj način će se osigurati da svi korisnici/ce usluga baze dobiju isti kvalitet, te da su standardi unapred predstavljeni i kontinuirano poštovani.

Takođe, važno je osigurati da baza deluje u skladu sa vrednostima KOMS-a i brine o nediskriminaciji mladih po bilo kojoj osnovi, poštovanju raznolikosti, korišćenju psihoaktivnih supstanci i alkohola i zloupotrebi položaja trenera/kinja. Kako će treneri/kinje istupati javno u ime KOMS-a, ovo je od izuzetne važnosti za reputaciju kako trenerske baze, tako i celog KOMS-a, i oni se pristupajući bazi obavezuju na poštovanje pomenutih normi i usvojenih dokumenata.

5. Uspostavljanje baze

Rad u toku prvog mandata članova/ica baze je **pilot faza** i tokom njega se mora vršiti intenzivno i detaljno praćenje rada trenerske baze radi eventualne revizije u načinu rada. Pilot faza je fleksibilnija i ostavlja prostor za različite reakcije i promene u toku prvog mandata. Za sada se broj članova/ica planira prema planu rada za ostatak 2016. i prvu polovinu 2017. godine, i iznosi 15. Baza se može vremenom razvijati i rasti u skladu sa primećenim potrebama i mogućnostima za rad.

Kako facilitatori/ke i predavači/ce neće biti potrebni/e koliko treneri/kinje, u pilot fazi rada baze neće biti uključeni, a u slučaju procenjene potrebe, biće uključeni u rad baze naknadno. Treneri/kinje mogu biti angažovani kao facilitatori/ke događaja i procesa, ukoliko bude potrebe a oni imaju potrebne reference.

Izbor trenera/kinja pri uspostavljanju baze

Treneri/kinje će biti birani na javnom konkursu, koji će propisati potrebne kompetencije i kriterijume, kao i način prijavljivanja na konkurs. Pre konkursa biće izvršena procena iz kojih oblasti su potrebne ekspertize, i njihova lista će biti naglašena u javnom pozivu.

Prilikom izbora insistiraće se pre svega na kvalitetu prijava, a težiti i balansu između trenera iz članica i izvan njih, ravnomernoj polnoj, starosnoj, geografskoj i drugim strukturama. Komisiju će birati organi KOMS-a.

Konkurs će biti otvoren i za pripadnike manje zastupljenih društvenih grupa i to će biti posebno

naglašeno, te će konkurs biti dodatno distribuiran direktno ka udruženjima manje zastupljenih društvenih grupa kako bi informacija o njemu bila dostupnija. Neće biti korišćene afirmativne mere, već će se kroz širenje informacije iskazati spremnost za inkluziju trenera/kinja iz navedenih grupa ukoliko ispunjavaju kriterijume.

Preporuka je da organi KOMS-a (Upravni i Nadzorni odbor, Sekretarijat, Predsedavajući i zamenik predsedavajućeg Skupštine) u toku svog mandata ili ugovora, ne apliciraju za mesto u trenerskoj bazi.

Kriterijumi za izbor trenera/kinja koji su do sada precizirani su:

- Stručnost za jednu od potrebnih oblasti ekspertiza, dokazana kroz praktično iskustvo i reference;
- Lista održanih treninga sa informacijama o broju trenerskih sati, organizatoru, donatoru, temi, kontakt osobi;
- Preporuka nekog od prethodnih naručioca usluga ili trenera/kinja saradnika/ca;
- Relevantno obrazovanje, formalno i neformalno;

Izabrani treneri/kinje u pilot fazi neće biti deljeni po kategorijama na osnovu dosadašnjeg iskustva, kao što je podela na *juniore i seniore* što je česta praksa. Postojeće neformalna podela na osnovu iskustva, i tokom rada baze, zajedničkih angažmana, ko-trenerskog rada i usavršavanja, težiće se harmonizaciji kvaliteta rada. Vodiće se posebno računa da ne dođe do iskorišćavanja manje iskusnih trenera/kinja ili da oni budu oštećeni prilikom angažmana.

Kategorizacija trenera/kinja može da bude obavljena naknadno, na osnovu rada u KOMS-u i pokazanog kvaliteta rada, te na osnovu toga napravljena razlika koja se uzima u obzir pri određenim angažmanima. Tom prilikom će se takođe voditi računa da manje iskusni treneri/kinje imaju jednaku priliku za rad i razvoj.